

Helse- og Omsorgsdepartementet
Pb 8011 Dep
0030 Oslo

Personskadeforbundet LTNs høringsvar til høringsnotatet om forslag til endringer i pasientskadeloven

1. Om Høringsinstansen

Personskadeforbundet LTN (tidl. Landsforeningen for trafikkskadde) er en politisk uavhengig frivillig organisasjon som arbeider for å forebygge ulykker og personskader, samt for å ivareta og styrke rettighetene til skadde, pårørende og etterlatte uavhengig av skadeårsak. Forbundet organiserer mennesker som er rammet av trafikkskader, yrkesskader, pasientskader, fritidsskader og voldsskader.

1

2. Innledning og generelle betraktninger

For å sikre pasientenes rettsikkerhet og erstatningsrettslige vern er Personskadeforbundet LTN av den oppfatning at det er behov for en helhetlig evaluering og revisjon av hele pasientskadeordningen utover de foreslåtte endringene for klageinstansbehandlingen. Tilsvarende den evaluering som allerede gjøres av voldsoffererstatningsinstituttet.

Personskadeforbundet LTN har ikke noen prinsipielle innsigelser mot å flytte Pasientskadenemda ut av Oslo, men mener det er uforsvarlig at dette skjer uten en omfattende evaluering og konsekvensvurdering. Etter vår oppfatning foreligger det ikke noen faglige hensyn bak en relokalisering av PSN og vi er meget bekymret for hvilke konsekvenser dette vil ha for kvaliteten i saksbehandlingsprosessen og ikke minst saksbehandlingstiden i perioden frem til relokalisering er gjennomført og full og adekvat bemanning er oppnådd.

Det er uheldig at det ikke foreligger en konsekvens utredning forut for en så omfattende omorganisering og flytting av PSN. Det er etter vår oppfatning også kritikkverdig at en slik beslutning synes å være tatt uten at representanter for brukere eller andre berørte parter av ordningen har fått anledning til å delta i forarbeidet. Dette styrker vår oppfatning om at beslutningen er basert på andre hensyn enn hensynet til pasienter og brukere, og vi frykter at konsekvensene av dette vil ramme dem som pasientskadeordningen faktisk er til for og skal beskytte.

Personskadeforbundet LTN oppfordrer derfor departementet til å utsette relokaliseringen av Pasientskadenemnda i påvente av en full gjennomgang og evaluering både av ordningens organisatoriske og materielle sider. Det må også gjennomføres en grundig konsekvens- og risikovurdering knyttet til en relokalisering blant annet mht å sikre adekvat bemanning i en overgangsperiode og rekruttering av kompetent personell i tilflytningskommunen. Personskadeforbundet er ikke kjent med at dette er blitt gjennomført.

3. Opprettelse av Nasjonalt klageorgan for helsetjenester

Som et utgangspunkt anser Personskadeforbundet LTN at opprettelsen av Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten med innlemmelse av Pasientskadenemnda vil øke rettsikkerheten for skadelidte i pasientskadesakene. Opprettelsen av Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten med lokalisasjon i Bergen vil kunne føre til at klageorganet får større faglig uavhengighet fra førsteinstansen Norsk pasientskadeerstatning.

Personskadeforbundet LTN anser også at opprettelsen av Nasjonalt klageorgan kan føre til effektivisering av saksbehandlingen. Forbundet vil dog understreke at det for å sikre skadelidtes rettigheter er viktigere med korrekte avgjørelser fremfor hurtig saksbehandling. Personskadeforbundet ser også positivt på målsetningen om en mer brukerorientert helseforvaltning.

I denne sammenheng vil Personskadeforbundet også påpeke at en gjennomgang av pasientskadeordningen bør inkludere en analyse av om det prosederende organ som i dag er samorganisert med klageorganet, bør skilles ut fra klageorganet. At klageorganet og det prosederende organ er samorganisert er egnet til å skape mistillit til systemet.

4. Forslag om å redusere antallet medlemmer i Pasientskadenemnda

Departementet foreslår å redusere antall nemndsmedlemmer fra fem til tre. Lederen av Pasientskadenemnda i den enkelte sak skal ha juridisk embetseksamen. Det foreslås videre at det skal gå frem av loven at ett medlem skal være brukerrepresentant. Departementet foreslår også at loven ikke lenger skal stille krav om at ett medlem skal være medisinsk sakkyndig. Nemnda vil dermed kunne settes med to jurister og en brukerrepresentant dersom dette er mest hensiktsmessig i den konkrete saken. For de mest kompliserte og prinsipielle sakene foreslås det at nemnda fortsatt skal kunne settes med fem medlemmer. Departementet foreslår at det er Pasientskadenemndas leder som skal bestemme når sakens vanskelighetsgrad gjør det nødvendig at nemnda settes med 5 medlemmer.

Personskadeforbundet LTN er av den oppfatning at det i enkelte saker kan være hensiktsmessig å redusere antall nemndsmedlemmer fra fem til tre, under forutsetning at saken er godt utredet i forkant. Vi er dog usikre på i hvilken grad en reduksjon av antall nemndsmedlemmer vil kunne effektivisere saksbehandlingen. En viktig forutsetning vil i såfall være at antall nemndsmedlemmer totalt sett ikke blir redusert i forhold til dagens ordning.

Personskadeforbundet LTN støtter forslaget om at lederen av Pasientskadenemnda i den enkelte sak skal ha juridisk embetseksamen og at ett medlem skal være brukerrepresentant også når nemnda settes med 3 medlemmer.

Det er videre foreslått at loven ikke lenger skal stille eksplisitt krav om at det i alle saker skal være ett medisinsk sakkyndig medlem. Personskadeforbundet ser ikke bort fra at det i noen saker og under gitte forutsetninger ikke er nødvendig med medisinsk sakkyndig medlem, jf kommentarer til gjennomføringen av nemndsbehandlingen nedenfor.

5. Sirkulasjonsordningen

Personskadeforbundet LTN tiltrer ikke forslaget om at den lovpålagte sirkulasjonsordningen av nemndsmedlemmene skal avvikles. Personskadeforbundet mener at nemndsmedlemmene skal velges etter sirkulasjonsordningen slik at det ikke blir opp til Pasientskadenemndas leder å velge ut nemndsmedlemmene i den enkelte sak slik departementet foreslår. I saker hvor det skal være medisinsk sakkyndig bør det imidlertid avvikes fra sirkulasjonsordningen ved at Pasientskadenemndas leder velger en medisinsk sakkyndig med relevant kompetanse for den enkelte saken.

6. Personskadeforbundet LTN har i det følgende enkelte kommentarer til gjennomføringen av nemndsbehandlingen.

Pasientskadenemnda behandler saker etter ansvarsgrunnlaget i pasientskadeloven om hvorvidt pasienten har krav på erstatning eller ikke, og saker om tvist ved utmålingen av erstatning i saker hvor det er erkjent erstatningsansvar.

Personskadeforbundet LTN er av den oppfatning at det ved nemndsbehandlingen bør skilles mellom disse sakstypene.

I saker som utelukkende gjelder erstatningsutmåling og der det medisinske faktum er fullt utredet og avklart, mener Personskadeforbundet LTN at enkelte saker vil kunne behandles uten medisinsk sakkyndig. I disse sakene vil man da kunne tenke seg at Pasientskadenemnda kan settes med to jurister og en brukerrepresentant. Det bør etter vår oppfatning stilles krav til at de aktuelle nemndsmedlemmene har utmålingskompetanse.

Pasientskadenemnda bør påse at de aktuelle nemndsmedlemmene har nødvendig kompetanse til å behandle kompliserte saker som eksempelvis barneverstatningsutmåling og forsørgertapsberegning. Under disse forutsetninger vil pasientskadenemndas arbeid i noen grad kanskje effektiviseres og også kunne øke skadelidtes rettsikkerhet ved at avgjørelsene vil bli mer riktig. Dette vil også kunne føre til en nedgang i antall rettsaker hvilket også vil medføre innsparinger for staten.

I saker som gjelder ansvarsgrunnlaget kan nemnda etter Personskadeforbundet LTNs oppfatning settes med ett medisinsk sakkyndig nemndsmedlem, en jurist og en brukerrepresentant.

Personskadeforbundet LTN er imidlertid av den oppfatning at det ut fra rettsikkerhets-, legitimitets- og brukerhensyn er viktigere å øke/styrke ressursene på å utrede sakene nøye mens saken er under behandling av sekretariatet enn å diskutere hvorvidt man bør ha et medisinsk sakkyndig medlem i nemnda eller ikke. Pasientskadenemndas sekretariat bør derfor få større anledning til å innhente spesialisterklæringer og funksjonsvurderinger slik at sakene blir grundig utredet før saken fremlegges for nemnda. Det vil øke skadelidtes rettsikkerhet dersom sakene er grundig utredet medisinsk med innhenting av spesialisterklæring og tilhørende funksjonsvurdering før saken behandles i nemndsmøte.

Dersom nemnda skal settes med en medisinsk sakkyndig skal den medisinsk sakkyndige inneha rett spesialitet og realkompetanse for å vurdere saken.

I de kompliserte og prinsipielle sakene foreslår departementet at nemnda skal settes med fem medlemmer. Personskadeforbundet tiltrer dette forslaget, men er av den oppfatning at det også her, under gitte forutsetninger, bør kunne skilles mellom ansvars- og utmålingssaker. Videre mener Personskadeforbundet at nemndas sammensetning i saker med fem medlemmer bør settes med to brukerrepresentanter.

I saker som utelukkende gjelder erstatningsutmåling, og der medisinsk og funksjonmessig situasjon er fullt utredet og avklart, bør det kunne åpnes for at nemnda settes med tre jurister og to brukerrepresentanter.

I ansvarssakene bør nemnda fortrinnsvis settes med to brukerrepresentanter, to jurister og en medisinsk sakkyndig.

Den foreslåtte reduksjonen av antall nemndsmedlemmer stiller som beskrevet ovenfor krav til det enkelte nemndsmedlems kompetanse for at det skal fattes riktige avgjørelser

7. Saksfremstilling

For å sikre skadelidtes rettssikkerhet er det videre viktig at sakene fremstilles korrekt ved at det gis en korrekt beskrivelse av skaden og hendelsesforløpet.

På grunn av lang saksbehandlingstid kan skadeomfang mv være vesentlig endret siden saken ble innsendt til Pasientskadenemnda.

For å sikre at nemnda vurderer saken på et mest mulig korrekt faktumgrunnlag, foreslår Personskadeforbundet LTN at sekretariatet skal sende en saksfremstilling til skadelidte for kommentar før saken fremlegges for nemnda. Når saken er ferdig utredet av sekretariatet bør det sendes en saksfremstilling til skadelidte med frist for kommentar slik som det gjøres f.eks i veteransakene iht. *Forskrift om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltagelse i internasjonale operasjoner*.

Dette vil kunne forhindre at Pasientskadenemnda avgjør saker på feil faktum. En slik praksis vil øke tilliten til klageinstansen ved at pasienten får anledning til å gjennomgå det faktum som legges til grunn for avgjørelsen. Dette er også i tråd med departementets målsetning om en mer brukerorientert helseforvaltning. Dersom skadelidte får anledning til å gjennomgå saksfremstillingen før saken behandles av nemnda vil dette også kunne forhindre søksmål.

8. Forslag om å endre alminnelig verneting fra Oslo til Bergen

Personskadeforbundet LTN har ingen innvendinger til at det alminnelige vernetinget er foreslått flyttet fra Oslo til Bergen, dersom klageorganet flyttes til Bergen. Saksøker vil fortsatt ha mulighet til å velge et annet verneting etter reglene i tvisteloven § 4-5. Det vises dog til våre innledende betraktninger om manglende konsekvensutredninger.

9. Forslag om å heve den nedre grensen for hvilke erstatningskrav som skal behandles etter pasientskadeloven

Departementet foreslår at den nedre grensen for å behandle krav etter pasientskadeloven økes til 10 000 kroner. Personskadeforbundet LTN støtter endringen i beløpsgrensen. Dette vil kunne føre til en viss effektivisering av saksbehandlingen. Erstatningskrav under den nedre grensen vil uansett kunne fremmes direkte mot skadevolder.

10. Forslag om avvikling av styret for Norsk pasientskadeerstatning

Personskadeforbundet LTN støtter departementets oppfatning om at styret har utspilt sin rolle, og ikke lenger utøver kontrollfunksjoner som ikke ivaretas av etatens direktør eller gjennom etatsstyringen. Avviklingen av styret vil kunne føre til en innsparing og effektivisering av ordningen.

11. Delegasjon

Pasientskadenemndas leder kan iht dagens ordning bestemme at sekretariatet kan treffe avgjørelser på vegne av nemnda. Delegasjonsfullmakten er i de siste årene utvidet. Departementet foreslår å videreføre delegasjonsbestemmelsen.

Personskadeforbundet LTN anser at det av effektivitets- og ressurs hensyn kan være nødvendig og hensiktsmessig at enkelte saker avgjøres etter delegasjon. Forbundet er imidlertid sterkt kritisk til det økende antall saker som avgjøres på delegasjon under dagens ordning.

PERSONSKADEFORBUNDET LTN

Disse sakene får ingen reell anneninstansbehandling. For å sikre skadelidtes rettsikkerhet og tillit til klageinstansen, er det nødvendig at antallet saker som avgjøres på delegasjon reduseres. For å sikre forutberegneligheten er det videre nødvendig at kriteriene for når en sak kan avgjøres på delegasjon fremgår direkte av delegasjonsbestemmelsen i pasientskadeloven eller reguleres i forskrift.

Oslo 31.08.2015

/sign./
Hilde Valberg
Forbundsleder

Per Oretorp
Ass. generalsekretær

5